

Asia: VN/8868/2019

Lausuntopyyntö: Uusimaa-PKS-Helsinki sote-erillisselvityksen loppuraportti

Lausunnonantajan lausunto

1. Ottaako raportissa esitetty malli riittävässä määrin huomioon alueen erityispiirteet sosiaali- ja terveydenhuollossa?

kyllä pääosin [Kunta on aikaisemmin lausunut, että tarkoituksenmukaisin vaihtoehto sosiaali- ja terveydenhuollon uudistamiseksi Uudellamaalla olisi kuntapohjainen ratkaisu. Esitetty uudistus pohjautuu sote-järjestämisvastuun siirtämiseen kuntia suuremmille itsehallinnollisille alueille. Uudellemaalle esitetty viiden alueen malli mahdollistaa kuntien ja alueiden erityispiirteiden huomioimisen sosiaali- ja terveydenhuollossa.]

2. Ottaako raportissa esitetty malli riittävässä määrin huomioon alueen erityispiirteet pelastustoimessa?

kyllä [Esitetty malli ei aiheuta Itä-Uudellemaalle muutoksia pelastustoimessa, erityispiirteet ovat huomioitavissa kuten tähänkin asti.]

3. Mahdollistaako esitetty erilliskokousmalli pääsyn tarpeenmukaisten ja riittävien sote-palvelujen piiriin paremmin kuin yhden alueellisen järjestäjän malli?

kyllä pääosin [Esitetty viiden alueen malli mahdollistaa paremmin tarpeenmukaisten ja riittävien palvelujen turvaamisen kuntalaisille kuin koko Uudenmaan kattava malli.]

4. Mahdollistaako erilliskokousmalli yhteisten palvelukokonaisuuksien toteutumisen alueella paremmin kuin yhden alueellisen järjestäjän malli?

kyllä [Sipoossa ja koko Itä-Uudellamaalla on jo nykyisin integroitu perustason sosiaali- ja terveydenhuollon peruspalvelut mikä mahdollistaa paitsi asiakaslähtöisten sosiaali- ja terveydenhuollon palveluprosessien kehittämisen, myös yhteistyön kunnan muiden hyvinvointia edistävien tahojen kanssa paremmin kuin yhden alueellisen järjestäjän mallissa. Yhden alueellisen järjestäjän malli voisi etäännyttää sosiaali- ja terveyspalvelut kokonaan muista kuntalaisten hyvinvointia edistävästä palveluista.]

5. Mahdollistaako erillisratkaisu erikoistason palvelujen toteutumisen alueella paremmin kuin yhden alueellisen järjestäjän malli?

kyllä pääosin [Esitetty erikoissairaanhoidon järjestämismalli mahdollistaa HUSin ja itsehallinnollisten alueiden työnjaon ja yhteistyön kehittämisen entistä asiakaslähtöisempien palveluprosessien suuntaan. Yksittäistä kuntaa suurempi sote-järjestäjä mahdollistaa erityispalveluiden järjestämisen paremmin alueelliset tarpeet ja kielelliset olosuhteet huomioiden.]

6. Mahdollistaako erillisratkaisu perus- ja erikoistason sosiaali- ja terveystalouden toiminnallisen integraation alueella?

kyllä pääosin [Sote järjestäjän suurempi koko ja esitetty HUS ratkaisu mahdollistaisivat palveluiden paremman integraation. Viiden alueen malli turvaisi myös paremmat mahdollisuudet sote alueen ja kunnan muiden toimialojen väliseen yhteistyöhön kuin yhden alueen malli.]

7. Esityksen mukaisesti erikoissairaanhoidon järjestämisvastuu olisi yleisesti ja ensisijaisesti itsehallinnollisilla alueilla, HUSin järjestämisvastuu lakiin perustuvaa ja järjestämissopimuksella sovittavaa vastuuta. Onko raportissa kuvattu ratkaisu mielestänne sote-palvelujen järjestämisen näkökulmasta sekä hallinnollisesti ja HUSin omistajaohjauksen näkökulmasta toteuttamiskelpoinen ja turvaako se sote-palvelujen järjestämisen alueella?

kyllä pääosin [Esitettyssä mallissa yleinen ja ensisijainen järjestämisvastuu olisi itsehallinnollisilla alueilla myös erikoissairaanhoidon osalta. Alueelle on tärkeää, että ratkaisu turvaa HUS:n toiminnan jatkuvuuden. Itsehallintoalue ja HUS sopisivat järjestämissopimuksella mm. työnjaosta ja rakenteista. Tämä mahdollistaa perustason vahvistamisen ja perus- ja erityistason integraation edistämisen. Järjestämissopimus on lainsäädäntöä joustavampi tapa sopia työnjaosta ja rakenteista.]

8. Turvaako erillisratkaisu sote-palvelujen järjestämiselle riittävän kantokykyiset alueet?

kyllä [Uudenmaan taloudellinen ja toiminnallinen kantokyky on varsin hyvä.]

9. Turvaako erillisratkaisu asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien toteutumisen?

kyllä pääosin [Uudenmaan jakaminen viiteen itsehallintoalueeseen turvaa asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet paremmin kuin yhden alueen malli, jossa esim. päätöksenteko etäännyisi osasta alueen asukkaita aivan liian kauas.]

10. Toteutuuko demokratia erillisratkaisussa perustuslain edellyttämällä tavalla? (ks raportin luku 3) Jos ei, niin miten esityksen asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia voitaisiin vahvistaa?

Viiteen alueeseen pohjautuva malli on kansanvaltaisuuden näkökulmasta parempi kuin vaihtoehto, jossa Uusimaa muodostaisi yhden itsehallintoalueen.

11. Toteutuuko palvelujen yhdenvertaisuus esitettyssä mallissa paremmin kuin yhden järjestäjän mallissa?

kyllä pääosin [Tarkasteltaessa palvelujen saatavuuden yhdenvertaisuutta erikoissairaanhoidossa yhdenvertaisuus toteutuu mallissa siten, että esimerkiksi aluekohtaisia hoitojonoja ei ole, vaan erikoissairaanhoidon palveluja tarjotaan yhdenvertaisesti alueesta riippumatta. Vaikka työnjako eri itsehallintoalueilla ei välttämättä ole samanlainen, asukkaiden yhdenvertaisesta kohtelusta sekä perus- ja erityistason palvelujen toiminnallisesta kokonaisuudesta voidaan huolehtia.]

12. Mahdollistaako erillisratkaisu kielellisten oikeuksien toteutumisen alueella paremmin kuin yhden järjestäjän mallissa?

kyllä [Viiden alueen malli parantaa lähidemokratiaa ja vaikutusmahdollisuuksia ruotsinkielisen väestön osalta verrattuna malliin, jossa koko Uusimaa olisi yksi järjestäjä. Itä-Uudenmaan itsehallintoalueella ruotsinkielisiä palveluja on aidosti saatavilla niin perus- kuin erityistasolla myös jatkossa ruotsinkielisen väestöpohjan ollessa riittävän laaja.]

13. Millä toimenpiteillä ja missä palveluissa kielellisiä oikeuksia voitaisiin vahvistaa?

Esimerkiksi mahdollisuudella käyttää palveluja yli maakunta- itsehallintoalueiden rajojen, rekrytoinnissa tulee asettaa asianmukaiset kielivaatimukset, henkilöstöä tulee kannustaa kielitaidon kehittämiseen.

14. Millaisia vaikutuksia arvioitte erillisratkaisulla olevan osana hallituksen linjaamaa valtakunnallista kokonaisratkaisua?

Erillisratkaisu mahdollistaa Uudenmaan sote- ja pelastustoimen järjestämisen saman tyyppisesti kuin muualla maassa. Uudenmaan jakaminen viiteen alueeseen merkitse, että muutos on helpommin hallittavissa ja riskittömämmin toteutettavissa kuin laaja Uudenmaan itsehallintoalue.

15. Ehdotuksia itsehallinnollisten alueiden nimiksi?

----

16. Muut vapaamuotoiset huomiot loppuraportista

Monia kohtia on vielä avoinna liittyen sote-uudistukseen ja maakuntaratkaisuun sekä kansallisesti että Uuteenmaahan liittyen kuten esim. rahoitusratkaisu, lainsäädäntö, vaikutustentarviointi, perustamiskustannukset, tietojärjestelmien yhteensovittaminen ja palkkaharmonisointi.

Mielestämme ei ole hyvää lainvalmistelua pyytää kuntia ottamaan kantaa ratkaisuun, jossa niin moni asia on vielä auki.

Olemme esittäneet kuntapohjaista ratkaisua ja katsomme edelleen sen olevan ensisijainen vaihtoehto.

Mielestämme uusi hallintotaso on ainakin Uudellamaalla turhan byrokraattinen ja kallis.

Keskeistä kokonaisratkaisun rahoituksessa on miten uudistuksen jälkeen voimakkaasti kasvavat kunnat voivat turvata palveluidensa ja investointiensä rahoituksen sekä myönteisen elinvoimakehityksen ilman että joudutaan lisäämään kuntalaisten kokonaisveroastetta. Kuntien kantokykyä pitää tarkastella laajemmin kuin vuosikatetta suhteessa poistoihin, esimerkiksi rahoituslaskelman toiminnan ja investointien rahavirran kautta.

Ennen lopullista päätöstä on saatava selvitykset mitä aikaisemmin mainitut riskitekijät ja erityisesti heikentyvä huoltosuhde merkitsevät sipoolaiselle ja itä-uusimaalaiselle veronmaksajalle.

Mielestämme pelastustoimen kytkeminen esitettyyn soten itsehallintoalueeseen pelkästään HUSin järjestämän ensihoidon vuoksi on keinotekoista.

Kunnat pitää ottaa kiinteästi mukaan sote- ja pelastuslaitosuudistuksen sekä itsehallintoalueiden jatkovalmisteluun.

Sipoon kunta varaa oikeuden uuden lausunnon antamiseen sote-uudistuksen ja maakuntahallinnon kansallisen kokonaisratkaisun selvittyä.

Forsström Marina
Sipoon kunta talous- ja hallintokeskus - Sipoon kunnanhallitus